

Gábor Andor Temetőben*

Zugó, kavargó, meddő agyvelővel
A várost járom, melyre füstök ülnek;
Érzem: gyötrő, idegbontó erővel
Lelkemnek minden húrja hogy' feszül meg.
Érzem, hogy tompán, egy zengést sem adva,
Egyetlen pattanással megszakadna...
Szorongás, gond környékez mindenünnen,
El hát! El innen!

Úgy érzem, minden épület-tömeg
Szivemre van tornyozva egy halomban,
S szegény szivem vonaglik és remeg,
S vérét ereszti metsző fájdalomban.
Úgy érzem, a köd minden szem koromja
Elmémre száll, szennyes homályba vonja,
S kihúnyni készül benn az öntudat,
Mind kisebb fényt mutat...

Hányan vagyunk, mi légyként csapkodók,
Kik cél s irány nélkül itt röpkedünk?
Aztán a város, e nagy sűrű pók
Feszít ki nyirkos hálókat nekünk.
Hogy elgörnyedt gerincünkön keresztül
Horpadt mellünket átölelve restül
Kiszívja ifju életnedveinket,
Juttasson tönkre minket.

Hányan vagyunk, kik harcolunk a máért,
Feledve az átküzdött tegnapot:
Ember, ki így él, bárminő soká élt,
Nem létet él, hanem csak egy napot:
A holnapról nincs eszménk, nincs fogalmunk,
Holnapra kár tervelnünk, kár akarnunk,
Nincs mult, jövő, csupán a szűk jelen
Ásít ránk szüntelen.

S ha elhullunk, idő előtt kivásva,
Hörgő jajunkat rögtön elnyeli
Az élők élesebb rikoltozása,
Mely oly vad, s kinnal mégis oly teli!
A ködbe olvad ólomszínű testünk,
És ott enyészünk el, ahol elestünk,
Vagy tán, kik végén csörtetnek a sornak,
Ránk is tipornak...

Kitépem én gyászlató lelkeket,
E bódultan viharzó forgatagbul,
Mely jót és rosszat egyként eltemet,
És napról-napra örvénylik vadabbul,
Elindulok keresni csendet, békét,
A nyugalomnak boldog menedékét,
Megyek, hol lelkeim ezt föllelheti:
A temetőbe ki.

Ott vagyok a kis zsidó temetőben,
Mely meghúzódik dús szántók között,
Kikért e sok föld egykor terme bőven
Most mind e szűk birtokra költözött,
De olyan is szunnyad benn, ki soha
Nem aratott egy szálát sem, noha
Élte tavaszán bőkezűn vetett
Fényes reményeket.

Tölgyfák alatt, szagos kakukkfű nyílik,
Mit emberkéz még tán meg sem szedett,
Legtöbb a roskadt, süppedt hátú sír itt,
Mert az idő rájuk nehezkedett,
És hallgatás terül e hely felett el,
Csend, mely a sírokból emelkedett fel,
Halottak néma, hűvös hallgatása:
Lelkem megnyugtatója.

* Megjelent az IMIT Évkönyv 1905-ös évfolyamában, épp 100 éve.

Héberbetűjü, mohos kőlapok
A sírfejeknél ferdén állanak.
Írásuk már régen lekophatott,
Elmosta esső és fölszívta nap.
Gránitjuk is már indul pusztulásnak.
Ezek frigyablái az elmulásnak.
A már olvashatlan jelek rovatja:
A halál tízparancsolatja.

Megállok egy új síremlék előtt
E kő alatt pihen jó nagyapám
Ágg gyöngesége vitte sírba őt,
Örökségül anyámat hagyta rám.
Hogy földerítse szívemet vigassza,
Hogy ráncos homlokom megsímogassa,
Hogy fárasztó utamon támogasson,
Lelkemre hasson.

De küzdelmében már ő is kifáradt,
Ő sem lehet lelkem vígasztalása,
Kinek arcáról mindig bánat árad,
Vidámságot hogyan derítne másra?
Kinek könnyfátyol borul a szemére
A más könnyét hogyan törölhetné le?
Hogy ébresszen reményt, mely elveszett,
A kétségbeesett?

Fölsír belőlem elfojtott keservem:
– Óh jó halott! jöttem tanácsodért.
Leroskadok, ha nem könnyítsz e terhen,
A melyre élők nem nyujtnak segílyt.
Éltedben engem legjobban szerettél
Most ím csüggedten állok sírkövednél.
Előtted már meg van világosttva
A titkok mélyhomályu titka.

Nézd, hurcolom az életadta jármot,
Minden lépésem kínzó kényszerűség,
Ki szól velem, mind vagy gonosz vagy álnok,
Minden mosolyom később keserűség,
Minden tettem szégyenteljes alázat...
De lelkem néha maga ellen lázad
S akkor keresi mindebben a célt:
Miért teszem, miért?

Mondd hát meg: érdemes-e küzdeni
Ezért a végső keskeny nyughelyér’?
A sír nyugalma van oly isteni,
Hogy mind e nagy vesződséggel felér?
Oh mondd, van-é mély alvástoknak álma,
Melyben a pihenő gyönyört találna?
Avagy halálunk, ha ránk hullt a rög
Álmatlan és örök?...

De kérdésemre nincs, ki válaszolna,
A fű, fa nem beszél, nem a halott,
S tán meg sem érteném szavát, ha szólna,
Csak ülök könnytől ázott arccal ott.
Amint az alkony halk szárnyon le lebben
A némaság nő mind rejtelmesebben,
S ki tudná eltalálni mit jelent
A temetői csend?...